

Donnicu' Ste
Gutau ce pretuire, o
amintire de la editia a i-o
a "Zilelor Goga"
Carmen Popoiu
19.05.2001

OCTAVIAN GOGA

(1881-1938)

120 de ani
de la nașterea poetului.

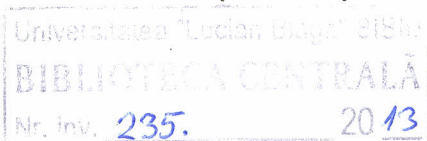
Lucrare redactată de prof. Carmen Popoiu Olteanu

CUPRINS:

- Repere biografice 3
- Selecții din operă..... 9
- Arbore genealogic 18
- Goga despre viața lui privată 20
- Criticii despre Goga 23
- Bibliografie 24

Colecția:

**Mari personalități ale Rășinariului
Mari personalități românești**

Colecția:
Mari personalități ale Rășinariului,
Mari personalități românești.

Seria lucrărilor din această colecție:

1. Octavian Goga
2. Emil Cioran
3. Traian Bratu
4. Ilarie Mitrea
5. Familia Barciencilor
6. Eugen Goga
7. Eugen Brote
8. Generalul Ilcușiu

Editor: Marius Halmaghi
Tehnoredactare: Nicolae Hodîș
Tipar: MAV TIP Sibiu
Legătorie: Cartotip Sibiu
Data apariției: 18.05.2001

EDITURA ETAPE Sibiu
Tel./Fax: 069/211565

EDITURA ETAPE SIBIU
ISBN 973-9090-89-3

REPERE BIOGRAFICE

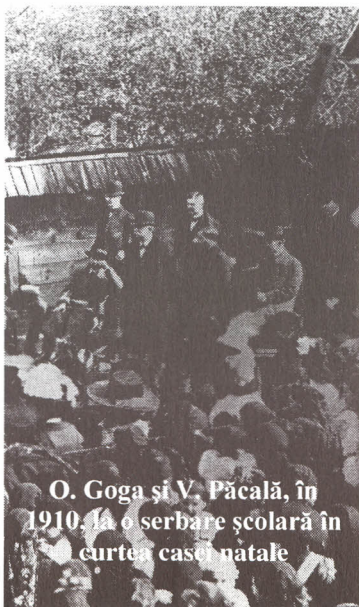
S-a născut la 20 martie (1 aprilie) 1881 la Rășinari în familia preotului Iosif Goga și a învățătoarei Aurelia Goga. Bunicul din partea mamei, preotul Bratu, a fost cel care l-a găzduit în casa sa pe Mihail Eminescu atunci când a trecut granița în Țara Românească prin “vama cucului”. Familia Bratu este o familie cu vechi tradiții la Rășinari, o familie de patrioți și militanți pentru drepturile românilor din Transilvania. Originile acestei familii sunt comune cu cele ale vestitei familii de cărturari transilvaneni, Barcianu.

- *1881 - 20 Martie/1 Aprilie, se naște la Rășinari “poetul pătimirii noastre”, cântărețul idealurilor transilvane de unire cu patria și de păstrare a identității naționale. Este fiul cel mai mare al Aureliei Goga, născută Bratu și a preotului Iosif Goga, născut în Crăciunelul de Sus. Prin rădăcinile materne își are originile în vechea familie de cărturari transilvăneni Barcianu, familie stabilită la Rășinari la începutul secolului XVIII și care a dat posterității șapte generații de preoți. Unul dintre acești preoți este și bunicul lui Octavian Goga, preotul Bratu, cel care l-a găzduit pe Mihai Eminescu în trecerea sa prin Transilvania.*

Octavian Goga cu colegii de liceu (al doilea din stânga jos)

- 1887 - începe cursurile Școlii primare din Rășinari, școală cu vechi tradiții în învățământul românesc din Transilvania și care mai târziu va fi botezată cu numele poetului.
- 1890 - începe, la Sibiu, cursurile liceului ungiuresc. Din această perioadă avem semnalele primelor încercări literare. Nu se simte în largul său la acest liceu pentru că nu poate să-și exprime așa cum ar dori opiniile sale.
- 1899 - se transferă la liceul românesc din Brașov.
- 1900 - devine student al Facultății de Litere și Filosofie a Universității din Budapesta. Aici, reușește să strângă în jurul său întregul grup al studenților români și să-și impună idealurile sale naționale.
- 1902 - este redactor al revistei "Luceafărul", revista studenților români de la Budapesta.
- 1904 - moare sora sa Victoria, cea căreia i-a dedicat celebra poezie "Dăscălița". Pierderea sorei sale l-a afectat foarte mult pentru că între cei doi frați a existat o relație specială.
- 1904 - în luna iunie a acestui an, Goga își încheie studiile universitare.
- 1905 - publică volumul "Poezii", volum de versuri care se bucură de mare succes în rândul intelectualității românești din acele vremuri, dar și din partea celor simpli care și-au regăsit sentimentele și idealurile în această lucrare.
Anul 1905 devine un an trist pentru poet deoarece la 24 decembrie, în Ajunul Crăciunului, își pierde tatăl, preotul Iosif Goga, cel care i-a fost model de comportament și de corectitudine.
- 1906 - devine secretar al Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, ASTRA, al

cărei prim președinte a fost mitropolitul Andrei Șaguna, cel ce a dorit să-și doarmă somnul etern în cimitirul din Rășinari.

În anul 1906 se căsătorește cu Hortensia ("Tani"), fiica lui Partenie Cosma, personalitate marcantă a vieții publice sibiene și ardelenene, director al băncii "Albina" din Sibiu. Această nuntă a fost un adevărat eveniment monden la Sibiu, eveniment mult amintit în cronicile vremii. Nașii proaspetei familii au fost prietenul apropiat, Alexandru Vlahuță cu soția.

1907

- Apare revista "Țara noastră".
- Este editată "O seamă de cuvinte" !
- 1909 - este publicat volumul de versuri "Ne cheama pământul". Tot în acest an devine membru al comitetului de conducere a Societății Scriitorilor Români.
- 1910 - la Conferința Partidului Național Român își face intrarea oficială în politică.
- 1911 - datorită convingerilor sale pe care nu ezită să le exprime public, în scris sau oral, devine persona non grata pentru autoritățile maghiare din Transilvania. Așa se face că în acest an este închis o lună la închisoarea din Szeghed sub acuzația de a fi scris articole politice în revista "Țara noastră". Aici, este vizitat de prietenul său, I.L. Caragiale.
- 1913 - apare volumul "Din umbra zidurilor".
- 1914 - are loc la Teatrul Național din București, premiera piesei "Domnul notar".
- 1915 - editează "Strigăte în pustiu. Cuvinte din Ardeal într-o țară neutră".
- 1916 - apare volumul "Cântece fără țară".
- 1919 - devine Ministru al Instrucțiunii și Cultelor în guvernul Vaida.

Divorțează de Hortensia.

Cumpără de la văduva prietenului sau, poetul Ady Endre, domeniul de la Ciucea, locul unde se va retrage spre sfârșitul vieții și unde este înmormântat.

- 1920 - este Ministru de Stat în guvernul Averescu.
- 1921 - se căsătorește cu vechea sa dragoste, Veturia Mureșan.
- 1923 - la 10 mai este ales membru al Academiei Române. Potrivit uzanțelor de recepție în acest forum național, discursul a fost rostit de data aceasta de poetul George Coșbuc.

1912

↳ GC mare în 1938

- 1924 - apare volumul de "Poezii", pentru care primește Premiul național de poezie.
- 1926-1927 - devine Ministru de Interne în guvernul Averescu.
- 1927 - apare volumul "Mustul care fierbe"
- 1928 - premiera dramei "Meșterul Manole".
- 1930 - strânge unele articole și discursuri în volumule "Precursori" și "Aceeși luptă: Budapesta-București"
- 1931-1 Aprilie - este sărbătorit de întreaga națiune la împlinirea vârstei de 50 de ani.
- 1932 - primește titlul de Doctor Honoris Causa al Facultății de Litere și Filosofie de la Universitatea din Cluj. Este membru activ al Partidului Național Agrar.
- 1934 - bun cunoscător al limbii maghiare, face traducerea volumului "Tragedia omului" după Madach Imre.
- 1935 - este ales președinte al Partidului Național Creștin.

În anul acesta moare fratele său, Eugen Goga, prozator, publicist și militant ca și fratele său mai mare pentru drepturile românilor din Transilvania și care în urma rănilor din război a ramas infirm, având o mână paralizată. Eugen Goga autorul volumelor "Cartea Facerii" și "Două Siberii".

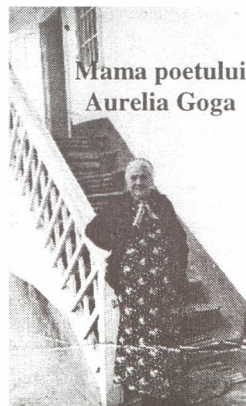
- 1936 - devine pentru o perioadă de doar 44 de zile prim-ministru al României, în guvernul Goga-Cuza. Se retrage în urma demisiei.
- 1938 - dezamăgit de viața politică de la București, se retrage la domeniul său de la Ciucea.

Se stinge din viață la Ciucea în ziua de 7 mai, 1938. Au fost organizate funeralii naționale.

La 28 mai al aceluiași an, se stinge și mama sa, Aurelia Goga, care n-a putut suporta pierderea.

Eugen Goga
fratele poetului

Mama poetului
Aurelia Goga

- 1939 - apare volumul "Din larg"
- 1942 - este publicat volumul "Discursuri".
- 1980 - apare reeditarea volumului de "Poezii".
- 1984 - apare volumul "Teatru" la editura Minerva.
- 1997 - prima ediție a "Zilelor Goga" la Rășinari.
- 1998 - apare volumul de amintiri despre poet, "Bunavestirea numelui Goga în memoria Rășinărenilor" de Corneliu Lubinschi Dragoman, editat de Fundația Culturală "Cezara Codruța Marica" din Tirgu-Mureș.

București, mai 1938
Convoitul impresionant care la condus pe poet pe ultimul drum

Rășinari 1971 – dezvelirea bustului poetului

- 1999 - apare prima ediție a "Caietelor Goga", care cuprind intervențiile personalităților participante la simpozionul organizat anual la "Zilele Goga".

La finalul celei de-a treia ediții a "Zilelor Goga" la Rășinari, s-au pus bazele **Fundației Culturale "Zilele Octavian Goga"**. Fundația are ca scop cinstirea și prezervarea în conștiința publică a memoriei personalității și operei poetului rășinarean. Prin activitatea fundației se inițiază și organizează acțiuni menite a păstra în atenția tinerei generații opera și activitatea poetului.

Membrii fondatori ai acestei fundații, care a devenit persoană juridică în luna august 1999, sunt următoarele personalități:

Acad.prof. univ. dr. Nicolae Manolescu; Prof. univ. dr. Ilie Guțan; prof. univ. dr. Matei Pamfil; Prof. univ. dr. Mariș Ioan; Prof. Marica Valentin; Prof. Carmen Olteanu-Popoiu (președinte); Prof. Alexandru-Ioan Olteanu; Prof. Mircea Cenușă; Prof. Cornelius Bercea; Prof. Lucia Muțiu; ed. Ana Ilcușiu; ec. Mitrea Cornel-Liviu-Victor; ec. Ștefănuță Vasile și membrii familiei Goga: arh. Alexandru Beldiman; Constantin Bucșan; Marica Hulea; actorii Traian Stănescu și Ilinca Tomoroveanu (președinte de onoare).

- 2000 - apar "Caietele Goga", ediția a doua.
 - este publicat volumul de poezii "În împărăția firii" la Editura Coresi, volum prefațat și selectat de profesorul universitar doctor Ilie Guțan de la Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu.

**„Zilele Octavian Goga” mai 1999 – ediția a III-a
Momentul întemeierii Fundației Goga**

SELECȚII DIN OPERĂ:

Cătră cărturarii noștri

(publicat în revista "Țara noastră")

Din întreaga poveste a neamului nostru se deslușește un mare și puternic adevăr: n-am fost neam de cetate, am fost totdeauna oameni de câmp și oameni de munte, săteni care am asudat în munca petecului nostru de pământ. N-am avut orașe, n-am avut ziduri și turnuri de apărare. Au trăit și au murit ai noștri acolo în sătulețele de la poala munților. Acolo la plug ne-a ars soarele de veacuri și tot acolo am călcat potrivnicia vremilor și am apucat ziua de astăzi.

Adevărurile acestei povești nu se frâng. Tot cei vechi suntem și astăzi. Numai fața lucrurilor e alta, temeiul e același. Poleiul vremii ne-a adus câte ceva nou, străin, - am primit multe lucruri bune și lucruri slabe, dar în sufletul nostru au rămas aceleași îndemnuri, aceleași trebuințe.

Povața slovei a pătruns cu încetul și la noi. Din rândurile oamenilor de la plug s-a ales câte cineva care-a știut prețul, bunătățile învățaturii, s-a lipsit de băiatul lui, i-a așezat merinde în desagi și l-a trimis la oraș să învețe carte...Așa s-au smuls unul câte unul de la coarnele plugului toți oamenii noștri cu carte. Aceasta e povestea tuturor; întrebați și pe avocatul și pe protopopul."

"Mesterul Manole"- piesă în trei acte:

ANA: M-ai dus cu tine, Andrei? A-i dus amintirea noastră, farmecul noptilor care mă cheamă? Le-ai dus?

GALEA: Da, te-am dus cu mine în călătoria grozavă. A fost o vâltoare neagră la început, o uruitură în adâncuri ... Pe urmă a început hora... hora păgână ... Ce limbă să-ți spuie ție încleștarea fără milă între om și piatră? Știi tu ce e această dușmănie sinistră, în care se scurge toată flacăra din vinele noastre de atâtea mii de ani? . Ei bine, te-am dus cu mine. Erai zăvorâtă în sufletul meu ca o boală cumplită de sânge. Cu fiecare cioplitură de daltă se desfăcea un strop din clocotul meu ... În fiecare fibră a materiei cu care luptam, lăsam o silabă din cântec... Mă împingea ispita înainte, zi și noapte, fără răgaz. Eram un demon care stoarce viața din piatră -știi eu? - eram un călău care

ucide neconținut ... Degetele ca niște clește drăcești smulgeau ceva din mine, din tine, din dragostea noastră ... Acum îți dai seama de lumea în care am fost?

ANA: Dragostea noastră, Andrei, mă cutremur... Ea e lumina albă care m-a adus ... Unde-i? Ce-ai făcut cu dragostea noastră?

GALEA: Dragostea noastră, Ano? Unde-i dragostea noastră, mă-ntrebi? Acolo, sub perdeaua de stambă închisă în piatră, ferecată cu mii de lacăte.

ANA: Andrei!

GALEA: Am sugrumat-o acolo... Peste-un sfert de ceas vor veni gramadă să-i simtă toți arterele sub poleiul de marmură ... Neștiută de nimeni, le va străluci tuturor ... Va fi a lor ... Vor pune stăpânire pe ea ... De ce-ai vrut să știi?... Ți-am spus acum ... Mi-e milă de tine, mi-e milă de mine ... Sunt zdrobit...

ANA: Andrei, noi ce suntem? Andrei, am rămas orfani ...

GALEA: Doi spectri în țințirim ...

ANA: Andrei, eu n-am înviat, Andrei? M-au înșelat toate simțurile mele, toate speranțele revederii m-au înșelat?

GALEA: Nu, nu te-au înșelat ... Ai murit aici, ai înviat acolo...

ANA: Atlantida!...

GALEA: Nume de expoziție, firma pentru mulțime, etichetă de târg, cursa pentru nepricepuți... Ești tu, înțelegi... E tot din tine, toată ființa ta, tot fluidul de viață care se ridică peste vreme, ... tot ce mai trăiește ... Restul e cărbune stins, zgură de atelier, cenușă pulberată în vânt ...

ANA: I-ai dat tot ei?

GALEA: Tot!

ANA: Ție, mie! Nu ne-a mai rămas nimic?

GALEA: Nimic.

ANA: Andrei, Atlantida... Te înțeleg, Andrei... Ai dreptate ... Imi dau seama acum ... E povestea bătrânului Balteș, care m-a urmărit neconținut. Groaznica poveste ... Andrei ... Povestea lui Manole...

GALEA: Povestea tuturor.

ANA: Rămas bun, Andrei !

GALEA: Rămas bun, Ano!

ANA: Nu ne mai vedem...

GALEA: Plec în străinătate...

ANA: Eu ma întorc în neant..."

“CANTECE”

*“Mai Crâșmare Niculae,
Ce mai zici de lumea asta?
Dumnezeu să-ți fie vinul,
Și norocul, și nevasta!
Cum mai umblă târgurile?
Băutura-i acră, vere,
Dar ți-e harnică nevasta,
Arz-o focul de muiere.
Bea și tu cu mine astăzi,
Că eu beau să-mi stâmpăr doru’
Parcă-i alta lumea asta
Când ne zice Laie Chioru’
Laie Chioru’-bată-l Domnu’
El nu vede toate cele;
Știe două din lăută:
Una-i dor și una-i jele.
Când de dor ne zice Laie
Tremură cupa pe masă;
Când de jale cântă Laie,
Zboară cupa pe fereastră.
Și-aș aprinde-atuncea satul...
Să-l văd pară, vâlvătaie...
Ochii vineți foc sa-i arză
Mai Crâșmare Niculaie!”*

“BOBOTEAZA”

*Ieri un popă rumen mi-a venit în casă
(Lege nu-i pe lume să și-l vrea proroc),
Și din căldărușe mi-a uitat pe masă
Un sfios și galben fir de busuioc...*

*Busuioc cucernic, busuioc de-acasă,
Frate cu mușcata prinsă-ntre ferești,
Floare de la țară, floare cuvioasă,
Cum să-ți spun eu ție cât de drag îmi ești?*

*Mi-ai adus cu tine farmecul livezii,
Mi-ai vrăjit o clipă satul meu din deal,*

*Taina ce-nfioară noaptea bobotezii,
În întunecimea bietului Ardeal...*

*Imi răsar acuma cântece uitate.
Și-ntr-o pribegie fără noroc,
Eu te simt că tu ești singurul meu frate,
Rătăcit și galben fir de busuioc...*

*În străinul chiot care strig - afară,
Lângă mine-alături mi te irosești,
Floare cuvioasă, floare de la țară,
Ce catarăm, oare, noi la București? ...”*

“MASUTA MEA”

*“Și-a dus o-ntreagă veșnicie
Trudita anilor povară
De când legarăm prietenie,
Măsuța mea de-odinioară.*

*În umbra vechei cafenele,
În cel mai tăinuit ungher.
Ne luminau aceleași stele.
Aceleși colț senin de cer.*

*Aici, în nopțile de iarna,
Singurătatea mea amară
Putea visările să-și cearnă
Prin fumul leneș de țigară...*

*Măsuța mea, și-aduci aminte
De-atâtea zile fără soare.
Când fruntea mea cădea fierbinte
În palmele tremurătoare? ...*

*Pe bolta ei trandafirie
N-avea credința mea înfrângeri,
Și-n mândra noastră sărăcie
Ea ne vrăjea un cor de îngeri.*

Cum m-a furat de-atunci viața
În goana ei fără repaos...
S-a stins în neguri dimineața
Rătăcitorului în haos...

Azi, după vremi, de patimi pline,
Măsuța mea, iar ne-ntâlnim,
Duceam șirag de vieți în mine,
Azi mă întorc c-un țintirim.

Mi-am risipit de mult în lume
Senina visurilor salbă;
Măsuța mea, îți spun un nume,
Și-l scriu pe marmura ta albă..."

"NOI"

La noi sunt codrii verzi de brad
Și câmpuri de mătasă;
La noi: atâția fluturi sunt,
Și-atâta jale-n casă.
Privighetori din alte țări
Vin doina să ne-asculte;
La noi sunt cântece și flori
Și lacrimi multe multe...

Pe boltă, sus, e mai aprins,
La noi, bătrânul soare,
De când pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare...
La noi de jale povestesc
A codrilor desigur,
Și jale duce Murășul,
Și duc tustrele Crișuri.

La noi nevestele plângând
Sporesc pe fus fuiorul,
Si-mbrățișându-și jalea plâng
Și tata, și feciorul.

Sub cerul nostru-nduișat
 E mai domoală hora,
 Căci cântecele noastre plâng
 În ochii tuturoră.
 Și fluturii sunt mai sfioși
 Când zboară-n zări albastre,
 Doar roua de pe trandafiri
 E lacrimi de-ale noastre.
 Iar codrii ce-nfrățiți cu noi
 Își înfioară sânul
 Spun că din lacrimi e-mpletit
 Și Oltul, biet, bătrânul...

Avem un vis nêmplinit,
 Copil al suferinții,
 De jalea lui ne-au răposat
 Și moșii, și părinții...
 Din vremi uitate, de demult,
 Gemând de grele patimi,
 Deșertăciunea unui vis
 Noi o stropim cu lacrimi."

"DASCĂLITA"

"Când, tremurându-și jalea și sfiala,
 Un cânt pribeag îmbrățișează firea,
 Și-un trandafir crescut în umbră moare,
 Și soare nu-i să-i plângă risipire,
 Eu plâng atunci, căci tu-mi rășai în zare,
 A vremii noastre dreapta muceniță,
 Copil blajin, cuminte prea devreme,
 Sfielnică, bălaie dascăliță."

"OLTUL"

Mult iscusita vremii slovă
 Nu spune clipa milostivă
 Ce ne-a-nfrățiră pe veci necazul
 Și veselia deopotrivă...

Muceniță, 10. II. 1933.

Între părinți praterii Teli:țai' născu cer-
 și. Urup în țara' inimă ca Japic' ardeu rugă-
 lomna noastră și pînă-nșor o corosare
 burakto, - în care condiția și tale creat-
 te în prate de. Oltina tot ce pînă-nșor che-
 stinca contulakici în legătură cu crinițelul
 de nenșine și te adreșez amicalni
 nostru lor, Laurica Gabor adreșat la elij -
 Strada Arșan' Jancu 10. El va face țara' ce:
 țară în pînă-nșor, ca să ai' cîștig de camp.
 în ce pînă-nșor iluziunea cu liberati - Oltina mă-
 este să te bișnică și de țara' și pînă-nșor,
 în șperu ce-ar fi să fie la țara' ... Ad-
 versari: omul măi maleakto, cînd în țară te-
 ce. Et pînă-nșor săbul meu natal - ștatulakici
 te de te suplețea de mine, ca să mă
 te de te suplețea de mine, ca să mă

"Măi"; eă de el în țică cînd voi țara' și:
 șic multă bine ... (Helești și me țara' -
 depărtate). - Măi basur că Dă - în
 Kășperu praterilor de țara' măntule
 ar leat în mîna conducerea melișni:
 în Rășinăreni - cîntă să știngă cîr mă-
 mult legătură și în pînă-nșor. Măi, an
 se omul și țara' și țara' -
 și știngă inimă cu mistic

Mărită fie dimineața
Ce-a săvârșit a noastră nuntă,
Bătrâne Olt! - cu buza arsă
Iți sărutam unda căruntă.

În cetățuia ta de apă
Dorm cântecele noastre toate
Și fierbe tănuita jale
A visurilor sfărâmate.
Tu împletești în curcubeie
Comoara lacrimilor noastre,
Și cel mai scump nisip tu-l duci
În vadul Dunării albastre.

La sânul tău vin, în amurguri,
Șfioase, fetele fecioare,
Și dimineața vin neveste
Cu șorțul prins în cingătoare-
Și vin păstori cu gluga albă,
Din fluier povestindu-și dorul-
Și câte cântece și lacrimi
Nu duce valul, călătorul...

Drumeț, bătut de gânduri multe,
Ne lași atât de greu pe noi,
Imbrățișându-ne câmpia,
Te uiți adesea înapoi.
Așa domol te poartă firea,
Căci duce unda-ți gânditoare:
Durerea unui neam ce-așteaptă
De mult o dreaptă sărbătoare.

“CASA NOASTRĂ”

“Trei pruni frătâni, ce stau să moară,
Iși tremură creasta lor bolnavă,
Un vânt le-a spânzurat de vârfuri
Un pumn de fire de otavă.
Și polomida-i leagă snopii...
-Ce s-a ales de casa asta,
Vecine Neculai al popii!...”

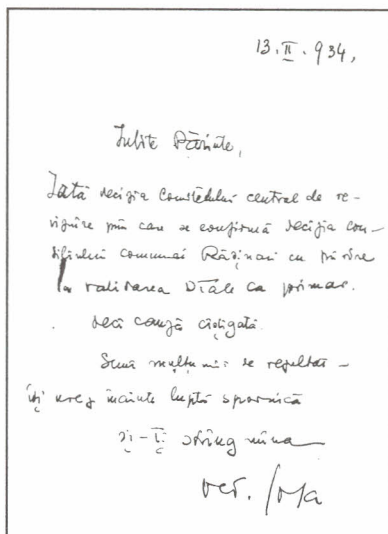

“REÎNTORS”

“Stăpâne codru, crai bătrân:
Mai ții-le tu minte, oare?...
La umbra unui fir de nalbă
Plângea o floare de cicoare,
Și-un firicel de izmă creață
Se săruta atunci cu Oltul...
Atunci m-am dus în lume, eu,
Feciorul lui Iosif preotul!”

“BĂTRÂNI”

“De ce m-ați dus de lângă voi,
De ce m-ați dus de-acasă?
Să fi rămas fecior de plug,
Să fi rămas la coasă.” ...

“DORURILE MELE”

“Dorurile mele
N-au întruchipare,
Dorurile mele-s
Frunze pe cărare...
Spulberate și strivite frunze pe cărare.

În zadar le caut
Visurile mele,
Strălucită salbă,
Salbă de mărgele...
Minunata și pierduta salbă de mărgele.

Tot ce-mi țese noaptea
Zorile-mi destramă,
Mi s-a dus norocul...
Nu-l mai plânge, mamă...
La icoana Preacuratei nu-l mai plânge, mamă.”

“COPILOR”

*“Veniți la sânul meu cu toții,
Copii cu frunțile senine,
Veniți să premeniți izvorul
Nădejzii mele de mai bine!*

*Voi sunteți roua dimineții
Ce scânteie neștiutoare
Ce poartă-n ea întreg argintul
Curat al razelor de soare.”*

“POETUL”

*“Un cavaler cu ochii de vultur, cu inimă de fata mare,
Cu braț de fier, cu mâna albă de zbucium și de luptă dornic,
Pe-un piept de stâncă solitară și-a-ntemeiat un cuib statornic,
O singuratică cetate cu turn strălucitor în zare.”*

“AȘTEPTARE”

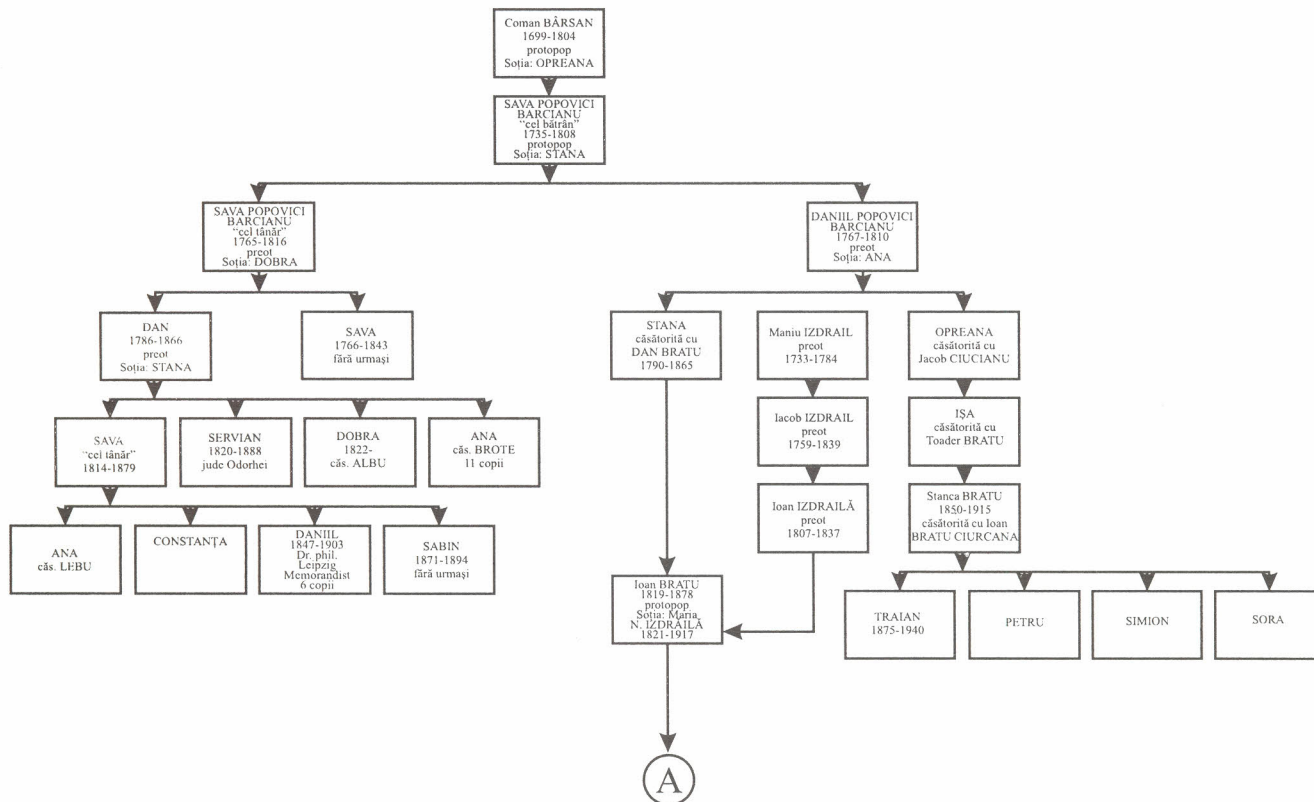
*“Trei trandafiri într-un pahar,
Trei trandafiri în floare,
Curați ca de mărgăritar,
Te-au așteptat ieri în zadar
Sa-i prinzi la cingătoare...*

*Te-au așteptat sărmame flori,
În liniștea mea moartă,
Si-ngălbenite de fiori,
S-au scuturat de câte ori
Foșnea un pas la poartă.*

*Amurgul vinețiu de-april
Imi rătăcea prin casă,
Când frunzele tiptil-tiptil,
Ca niște lacrimi de copil,
Cădeau încet pe masă.”*

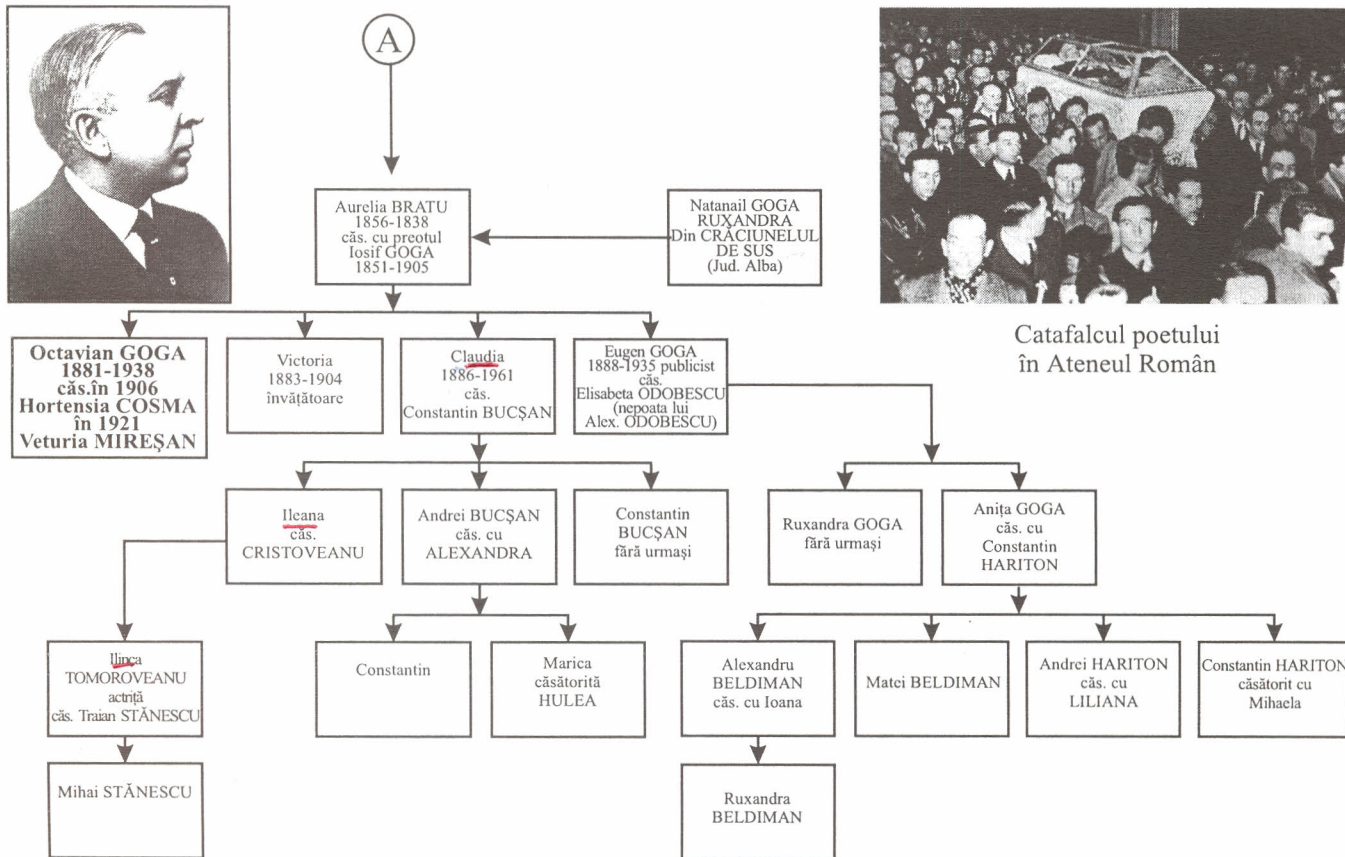
ARBORELE GENEALOGIC AL FAMILIEI GOGA

Catafalcul poetului în Ateneul Român

- Octavian Goga -

Goga despre viața lui privată

“Eu trăiesc foarte retras într-o locuință afară din oraș și îmi mângâi necazurile cu-o deplină mulțumire familiară. În societatea oamenilor de aici mă voi putea potrivi cu greu. “

Rășinărenii despre poetul lor:

“Cand auzeam că-i în sat, mă duceam anume să-l văd. Avea obiceiul de ieșea duminica între oameni. Mă cutremura când vorbea de satul nost... Așa, prin 1928, s-a auzit că Goga ar fi făcut să se dea șinele de tramvai. S-o vândut atunci trei munți. Da' domniii din sat se mâncau între ei ca câinii. Și s-o ales praful...”

(Iacob Sas, zis Maioru, 1901-1982)

“...Duminica, era joc, ori cum ziceți voi acum horă țărănească, din sus de ei, la Cioran. Am fost acolo la joc vreo cațiva ani și-l vedeam pe Tavi pe lângă țiganii lăutari. Daca era vreunul chior? Era ăl de la hurduna, nu mai țin minte cum il chema. Acuma, vezi eu fiind mai umblat, eram bine văzut în sat. Nu erau domni mulți, dar câți erau, cu mine zăboveau mereu la vorbă... Era o zi de târg, parcă o vineri. Târgul de bucate se ținea și atunci, ca și acum în Târgul ăl Mare, în mijlocul Sibiului. Mi-am cumpărat bucatele care-mi trebuiau, le-am pus la un cărăuș și mă gândeam să mă duc la Bărbosu și să iau un car către casă. Când, am dat nas în nas cu Tavi.

-Nene Ioane, am căpătat niște bani, bani mulți și vreau să dau aldămașu. Mai sunt prin targ de-ai noștri?

-Am mai văst-zic- hai sa-i căutam! N-am căutat prea mult, că am dat de Comse Tapalaga, Ion Tincu-Pita, Coman Bratu Giurcanu, Niculae Lungu și Coraclean bătrînul. Le spune și lor ca-i plin de bani și să meargă cu el, că face cinste. Și ne-o dus oblu la “Römischer Kaiser”, unde n-am mai pus piciorul nici unul. Se uitau chelnerii la noi ca la niște arătări. O ales Tavi o masă mai lângă bina lăutarilor și

O. Goga și P. Ilcuș la Karlsbad

ne-am trăs scaune... Iacătă chelnerul care zice pe ungurește. Tavi mai cu damf ca noi, o sărit în sus:

- Ți-am comandat pe românește, românește să ne ceri plata, auzi mă fartagăule, zii că știi!

Chelnărul ce să facă? O zis-o pe românește ... Și l-o șters pe sub nas cu ghemotocul de bani. Am mai supt noi câteva pahare, când vedem pe Tavi că se ridică și se duce la primasul lăutarilor. Ei o fost zis câteva da' numai de ale lor, nu de ale noastre. Vorbește ceva cu el, ăla da din cap că nu și Tavi începe să-i vâre în diplă o hârtie, apoi alta, apoi alta. Primasul le șoptește ceva ortacilor lui și... să ne ia cu nădușeli! Lăutarii au început să cânte "Deșteaptă-te române", cu Tavi în fața lor, dând din mâini a capelmaister și cântând cu vorbe. Tot restaurantul o amuțit. Apoi i-am văst pe cei de la mese ridicându-se, strigând și înjurând pe limba lor. Lăutarii erau verzi, da cântau cu Tavi capelmaister. Apoi am văst un pahar zburând către el și pe unii de la mese, că se apropie cu glăji și scaune în mâini, urlând la muzicanți. S-o strâns de pe Ulița Cisdădiei buluc de lume la ușă și la ferești. Am văst că-i de rău și cum eram și noi" făcuți" bine, am scos cuțitele și am pus mâna pe scaune. I-am dat roată lui Tavi și-am strigat:

-Tata lui Dumnezeu, dacă mai mișcă unul, aci rămâne lat! Domnii s-o tras îndărăpt. Și lăutarii ziceau, și Tavi da din mâini fără să-i pese. Nu s-o lăsat până n-o cântat toți "Deșteaptă-te Române". Lumea de la ușă o început să bată din palme, apoi s-o dat la o parte să facă loc la doi polițai. Ca să meargă Tavi și primasul cu ei. Vorbeau nemțește și Tavi o dat din umeri că nu pricepe. O zis atunci pe românește și Tavi le-o spus râzând:

-Așa șogore, așa, că uite nu ți s-o despicat limba! da, de ce numai primasul? Ce, numai el o cântat? Să meargă toți și să-și ia și uneltele că doar cu ele o cântat.

-Luați-vă dipele și dați-i drumul. Până acolo să cântăți, că dracu-i al vost. Șase erau ei, șase noi...." (Ioan Lubinschi-1868-1934)

"Mă duceam cu tata în câmp, când am văzut o mașină. Ne-am ferit, dar mașina s-a oprit lângă noi.

-Comane, încotro, omule?

-O-ho, domnul Goga!

Bine ai vin't! Uite mă duceam cu fata în câmp.

-Nu poștești cu noi?

-Minți , mă, frumoasa asta nu poate fi fata ta, că tu urât ai fost și urât ai rămas...

Și s-au pus amândoi pe râs, în timp ce mie imi ardeau obraji. Apoi tot Goga:

-Merg, mă în câmp cu o condiție: tu să te întorci acasă...

Și iarăși râs... Așa mi-a rămas Goga în minte: om vesel și glumeț.”
(Stanca Maria Bratu)

Rugăciune

“...Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge,
Și de durerea altor inimi
Învață-mă pe mine a plânge.
Nu rostul meu, de-a pururi pradă
Ursitei maștere și rele,
Ci jalea unei lumi, părinte,
Să plâng'n lacrimile mele.”
(Rugăciune)

Corpul profesoral al școlii din Rășinari (1919-1920).
Ultimul ză în învățământ al Aureliei Goga

Criticii despre Goga

George Calinescu în "Istoria literaturii romane de la origini până în prezent":

"Era țaran, fără îndoială, dar un țaran de o rasă așa de bătrână și neprimenită încât avea finate de aristocrat. Liniile îi erau subțiate, ascuțite, oasele mici, delicate. Țărănia lui era nervoasă ca o nobleță și străinul care l-ar fi văzut lângă vitrinele lui cu vase de lut ar fi crezut că stă în fața celui mai pur indigen. Ceea ce era și adevărat. Făptura lui respira finețea aulică fără nici o umbră de snobism și vorbirea lui era țărănească și curtenească, precum a domnilor din hrisoave. De aci, din aceste locuri străvechi ale Ardealului au ieșit regi pentru coroana ungurească și posibil ca în starea de țărănie de acum sunt amestecate nobilități dispărute. Ceea ce te izbește la Rășinari, la unele femei mai puțin chinuite de muncă este nespusa gingășie a liniilor, noblețea gesturilor, dezinvoltura modestă. Ele par doamne deghizate în țărănci, făcându-și o petrecere din a merge la întors fânul cu grebla pe umăr."

"Satul ține locul, la Goga, "cetății moarte" a poezilor flamanzi, însetați de liniște și monotonie. Cât de greu se poate deplasa poetul spre valori ce depășesc propria-i experiență se vede din aceea că înfiorarea produsă de vederea mării nu-i deșteaptă decât imaginea de – crâiasă - și dorința de a se băga – slugă - la ea."

"După Eminescu și Macedonski, Goga e întâiul poet mare din epoca modernă, sortit prin simplitatea aparentă a liricei lui să pătrundă tot mai adânc în sufletul mulțimii, poet național totdeodată și pur ca și Eminescu."

Vintila Russu-Sirianu:

"Cei care n-au trait epoca aceea cu greu își pot închipui ce a fost succesul lui. Niciodată nici un literat, nici un artist român n-a atins o astfel de consacrare. Nimeni nu a fost mai admirat, mai iubit, de un popor întreg, decât feciorul popii Iosif din Rășinari...În Ardeal, nu era casă în care să nu sune poezia lui."

Onisifor Ghibu:

"Niciodată nu s-au spus la noi vorbe mai răspicate, despre lucrurile noastre, niciodată intransigența noastră politică n-a fost sprijinită cu dovezi atât de multe și de elocvente, întrucât toate acestea izvorăsc

din întreaga viață istorică și actuală a poporului nostru și din toate trebuințele lui cele mai adânci de astăzi, niciodată politica românească nu și-a spus atât de magistral crezul ei ca în aceste pagini ale domnului Goga. Nu e nimic doctrinar, nimic ce ar semăna a retorism, o vorbă mare, o declarație, ci numai judecata rece, bazată pe un puternic fond moral și pe o largă înțelegere a vieții. Din toate articolele astea, în care răul e înfierat cu toată necruțarea, exhala un miros sănătos, ca după fierul plugului care răstoarnă brazde pentru a face posibilă rodirea cea bogată. Când lași volumul din mână ai senzația că ai trecut printr-o vreme mare, cu fulgere și trăznete.”

(referire la “Articole politice” de O. Goga)

Ilie Guțan

“Poezia lui Octavian Goga s-a bucurat în epocă de un strălucit ecou public, iar autorul ei s-a impus în conștiința literară a contemporanilor ca un mare poet. Lirismul vizionar, de autentic poeta vates, a avut rezonanțe adânci în sufletul generațiilor începutului de veac”

(Recitindu-l pe Octavian Goga, poetul)

Tudor Vianu:

“Octavian Goga a evocat mai întâi peisajul natal al Rășinarilor, satul de la poalele munților, care dădeau copilului dorul de a-i urca și de a privi dincolo, către țara liberă. Duhul munților, unde se născuse și mama, se amesteca însă, în sufletul lui Goga, cu duhul șesurilor, de unde venea tata. Există o psihologie a munților, deosebită de cea a șesurilor. Muntele invită la reverie ... Cele două înrâuriri ale naturii, aduse pe unda eredităților îndepărtate, au determinat deopotrivă pe luptătorul politic și pe poet. Amintirea celor auzite de la Goga, ne făcea însă să eliminăm controversa, cel puțin pentru cazul fericit, în care natura mama, moștenirile primite în sânge și ostenele acceptate și iubite s-au împreunat într-o mare armonie. Acest noroc nu e al tuturor oamenilor.”

BIBLIOGRAFIE

O. Goga – “Poezii” (1905)

O. Goga – “Teatru” (1984)

O. Goga – “Împărăția firii (2000) – volum îngrijit de Ilie Guțan

C. Lubinski Dragoman – “Buna vestirea numelui – Goga în memoria rășinărenilor”

G. Călinescu – “Istoria literaturii române de la origini până în prezent”

Ilie Guțan – “Recitindu-l pe Goga, poetul”